

Q&A om den kontracykliske kapitalbuffer

Et værktøj til en mere robust finansiel sektor

Det Systemiske Risikoråd har en rådgivende funktion. Rådet har til formål at pege på initiativer, der kan forebygge eller reducere systemiske finansielle risici, der kan sætte hele eller dele af den økonomiske udvikling under pres, som det blev set under den seneste finansielle krise. En af Rådets opgaver er at vurdere, hvad der er et passende niveau for den kontracykliske kapitalbuffer.

Bufferen er et nyt værktøj, der blev indført i international regulering efter finanskrisen som en del af et større sæt reformer, der skal gøre den finansielle sektor mere robust. Bufferen har endnu ikke været anvendt i Danmark, og det er første gang, at Det Systemiske Risikoråd henstiller om aktivering af den.

Hvad er den kontracykliske kapitalbuffer?

Bufferen er et krav til bankers og realkreditinstitutters egenkapital. En af de vigtigste egenskaber ved bufferen er, at kravet lempes, når der opstår problemer i den finansielle sektor. Frigivelse af bufferen skal modvirke, at banker og realkreditinstitutter bliver tilbageholdende med at låne ud under kriser.

Den kontracykliske kapitalbuffer er dermed anderledes end andre krav til kapital i kreditinstitutter. Buffersatsen varierer nemlig i takt med udviklingen i risici i det finansielle system. Formålet er ikke at bremse kraftigt stigende boligpriser eller overdreven udlånsvækst i opgangstider. Institutterne kan i opgangstider nemmere øge deres egenkapital med tilbageholdt indtjening.

Hvad betyder det i kroner og øre, at bufferen aktiveres?

En kontracyklisk buffer på 0,5 pct. øger det samlede regulatoriske krav til danske kreditinstitutters egenkapital med 7 mia. kr. Til sammenligning var den samlede indtjening 38 mia. kr. i 2016 og sektorens kapitaloverdækning 115 mia. kr. Indtjening og overdækning varierer fra institut til institut, men langt hovedparten af institutterne er i dag tilstrækkeligt velpolstrede til at kunne opfylde både kommende kapitalkrav frem mod 2019 og en kontracyklisk kapitalbuffer på 0,5 pct.

Medfører aktivering af bufferen en udgift for institutterne?

Nej. Bufferkravet er et krav om, at en større del af institutternes balance finansieres med egenkapital. Det kan opnås ved at tilbageholde indtjening i institutterne frem for at udbetale indtjeningen i form af udbytter eller aktietilbagekøb.

Uanset om indtjeningen udbetales eller tilbageholdes tilfalder den aktionærerne, da det er dem, der ejer instituttet.

Hvorfor skal bufferen aktiveres nu?

Bufferen skal aktiveres, når risici i det finansielle system stiger. Det vil typisk være i perioder, hvor borgere og virksomheder ser lyst på den økonomiske udvikling, hvor boligpriserne stiger, og der er lempelige kreditvilkår. Det Systemiske Risikoråd anbefaler, at aktivering sker i god tid for at sikre, at bufferen er bygget op i tilfælde af, at der opstår betydelig stress i det finansielle system. Det giver sektoren bedre mulighed for at tilpasse sig kravene frem for en hurtig

indfasning. Desuden er der en forsinkelse på 12 måneder, fra erhvervsministeren offentliggør beslutninger om buffersatsen, til ændringerne træder i kraft.

Derfor er det vigtigt med informationer, der giver tidligt signal om risikoopbygning. Fx stiger ejendomspriser ofte før udlån i perioder, der leder op til finansielle kriser. I Danmark er den samlede gæld for husholdningerne desuden på et meget højt niveau. Så selv om kreditvæksten i dag er begrænset, vil en gældsopbygning fra et allerede højt niveau forstærke risici forbundet med fremtidig kreditvækst.

Hvordan vurderer Rådet, om risici stiger?

Det er komplekst at identificere og måle risici. Det Systemiske Risikoråd bruger derfor en lang række informationer til at vurdere, hvilket stadie af den finansielle udvikling vi er i. Informationerne er bl.a. baseret på internationale undersøgelser af, hvordan risici udvikler sig. Fremtidige kriser vil formentlig have en anden form end de forrige, men nogle mønstre har det med at gentage sig. Buffersatsen fastsættes ikke mekanisk ud fra informationerne, og da der er usikkerhed ved at måle udviklingen i risici, vil Det Systemiske Risikoråds henstillinger om buffersatsen altid være baseret på en samlet vurdering af den finansielle udvikling. Det er derfor vigtigt, at overvågningen af risici dækker bredt og har en åben tilgang til mulige risici.

Hvordan bliver bufferen aktiveret?

Det er erhvervsministeren, der beslutter, om bufferen skal aktiveres. Det Systemiske Risikoråd vurderer hvert kvartal niveauet for buffersatsen. Hvis Rådet vurderer, at buffersatsen skal ændres, vil det offentliggøre en henstilling rettet til erhvervsministeren. Buffersatsen har været 0 pct. siden Rådets første vurdering i december 2014.

Hvad skal være opfyldt, før bufferen kan aktiveres?

Der er ikke bestemte indikatorer, som skal slå ud, før bufferen kan aktiveres. Beslutninger om buffersatsen skal ifølge lovgivningen baseres på et bredt informationsgrundlag, herunder en række indikatorer, der er relevante for at identificere risici i det finansielle system.

Er bufferen aktiveret i andre lande?

Ja, bufferen er aktiveret i Sverige, Norge, Tjekkiet, Slovakiet, Island og Storbritannien. Landenes beslutninger om at aktivere eller øge bufferen er baseret på et bredt informationsgrundlag, hvor relevante indikatorer viste tegn på opbygning af risici. Fx har Island og Storbritannien aktiveret bufferen på et tidligt stadie i den finansielle udvikling.

Kan ministeren sige nej til at følge en henstilling fra Det Systemiske Risikoråd?

Ministeren skal enten følge henstillingen eller forklare, hvorfor man ikke følger den.

Er bufferen en garanti mod en ny finanskrise?

Nej, bufferen er et instrument, der skal modvirke, at bankerne skærer for meget ned på deres långivning, hvis der opstår en ny finansiell krise.